

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

P8_TA(2017)0306

Sprawozdanie za 2016 r. dotyczące Turcji

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 6 lipca 2017 r. w sprawie sprawozdania Komisji za rok 2016 dotyczącego Turcji (2016/2308(INI))

(2018/C 334/14)

Parlament Europejski,

- uwzględniając wcześniejsze rezolucje, w szczególności z dnia 24 listopada 2016 r. w sprawie stosunków UE–Turcja ⁽¹⁾ i z dnia 27 października 2016 r. w sprawie sytuacji dziennikarzy w Turcji ⁽²⁾,
- uwzględniając rezolucję z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie działań Turcji powodujących napięcia w wyłącznej strefie ekonomicznej Cypru ⁽³⁾ oraz rezolucję z dnia 15 kwietnia 2015 r. w sprawie setnej rocznicy ludobójstwa Ormian ⁽⁴⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 9 listopada 2016 r. dla Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie polityki rozszerzenia UE (COM(2016)0715) oraz sprawozdanie za 2016 r. dotyczące Turcji (SWD(2016)0366),
- uwzględniając konkluzje prezydencji z dnia 13 grudnia 2016 r. oraz wcześniejsze stosowne konkluzje Rady i Rady Europejskiej,
- uwzględniając ramy negocjacyjne przyjęte dla Turcji w dniu 3 października 2005 r., w szczególności pkt 5 zasad negocjacji,
- uwzględniając decyzję Rady 2008/157/WE z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków zawartych w partnerstwie dla członkostwa zawartym z Republiką Turcji ⁽⁵⁾ („partnerstwo dla członkostwa”), jak również wcześniejsze decyzje Rady w sprawie partnerstwa dla członkostwa z lat z 2001, 2003 i 2006,
- uwzględniając wspólne oświadczenie wydane po szczycie UE–Turcja w dniu 29 listopada 2015 r. oraz plan działania UE–Turcja,
- uwzględniając deklarację Wspólnoty Europejskiej i jej państw członkowskich z dnia 21 września 2005 r., która stanowi, że uznanie wszystkich państw członkowskich jest niezbędnym elementem negocjacji, oraz konieczność pełnego i skutecznego wdrożenia przez Turcję protokołu dodatkowego do porozumienia z Ankary dotyczącego wszystkich państw członkowskich poprzez usunięcie wszystkich przeszkód w swobodnym przepływie towarów bez uprzedzeń i dyskryminacji,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 46 europejskiej konwencji praw człowieka, który stanowi, że umawiające się strony zobowiązują się do przestrzegania i stosowania ostatecznych wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka we wszystkich sprawach, w których są stronami,
- uwzględniając opinie Komisji Weneckiej Rady Europy, a w szczególności z dnia 10–11 marca 2017 r. w sprawie zmian w konstytucji, które mają zostać poddane krajowemu referendum, w sprawie działań przewidzianych w ostatnich nadzwyczajnych dekretach z mocą ustawy w odniesieniu do wolności mediów oraz obowiązków, kompetencji i funkcjonowania sędziów pokoju w sprawach karnych, z dnia 9–10 grudnia 2016 r. w sprawie nadzwyczajnych dekretów z mocą ustawy nr 667–676 przyjętych po nieudanej próbie zamachu stanu w dniu 15 lipca 2016 r. oraz z dnia 14–15 października 2016 r. w sprawie zawieszenia art. 83 ust. 2 konstytucji (nienaruszalność parlamentarna),

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0450.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2016)0423.

⁽³⁾ Dz.U. C 285 z 5.8.2016, s. 11.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 328 z 6.9.2016, s. 2.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 51 z 26.2.2008, s. 4.

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

- uwzględniając oświadczenie Komisarza Praw Człowieka Rady Europy z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie działań podjętych w okresie obowiązywania stanu wyjątkowego w Turcji,
- uwzględniając oświadczenie UE–Turcja z dnia 18 marca 2016 r.,
- uwzględniając komunikat Komisji dla Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 2 marca 2017 r. dotyczący pierwszego sprawozdania rocznego w sprawie Instrumentu Pomocy dla Uchodźców w Turcji (COM(2017)0130) oraz piąte sprawozdanie Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej i Rady z dnia 2 marca 2017 r. z postępów w zakresie realizacji postanowień oświadczenia UE–Turcja (COM(2017)0204),
- uwzględniając fakt, że Turcja zobowiązała się do przestrzegania kryteriów kopenhaskich, do realizacji odpowiednich i skutecznych reform, do dobrosąsiedzkich stosunków i stopniowego dostosowania do UE oraz uwzględniając fakt, że należało postrzegać te dążenia jako okazję dla Turcji, by wzmocnić się instytucjonalnie oraz kontynuować proces demokratyzacji i modernizacji kraju,
- uwzględniając zalecenie Komisji z dnia 21 grudnia 2016 r. dotyczące decyzji Rady upoważniającej do otwarcia negocjacji z Turcją na temat porozumienia w sprawie rozszerzenia zakresu dwustronnych stosunków preferencyjnych w obszarze wymiany handlowej oraz modernizacji unii celnej,
- uwzględniając fakt, że poszanowanie rządów prawa, w tym w szczególności rozdziału władz, demokracji, wolności słowa i środków przekazu, praw człowieka, praw mniejszości i wolności wyznania, wolności zrzeszania się i prawa do pokojowego protestu leży u podstaw procesu negocjacji zgodnie z kryteriami kopenhaskimi dotyczącymi członkostwa w Unii Europejskiej,
- uwzględniając fakt, że w światowym rankingu wolności prasy opublikowanym w dniu 26 kwietnia 2017 r. Turcja znalazła się na 155. miejscu – najniższym z dotychczasowych – i została uznana za jeden z krajów, w których dziennikarze są celem największej liczby gróźb, fizycznych ataków i nękania przez wymiar sprawiedliwości, w tym zatrzymań i wyroków pozbawienia wolności,
- uwzględniając fakt, że w listopadzie 2016 r. Parlament wezwał Komisję i państwa członkowskie do tymczasowego zawieszenia toczących się negocjacji akcesyjnych z Turcją i zobowiązał się do poddania swojego stanowiska ponownej ocenie po zniesieniu niewspółmiernych środków podjętych w ramach stanu wyjątkowego w Turcji; ocena ta będzie oparta na ustaleniu, czy w całym kraju przywrócono rządy prawa i poszanowanie praw człowieka,
- uwzględniając kryzys w Syrii, starania podejmowane na rzecz zawieszenia broni i pokojowego rozstrzygnięcia, a także spoczywające na Turcji obowiązki w zakresie wzmocnienia stabilności i promowania stosunków dobrosąsiedzkich przez wzmoczenie starań ukierunkowanych na rozstrzygnięcie nierozwiązanych kwestii w stosunkach dwustronnych, sporów i konfliktów z sąsiednimi krajami dotyczących granic lądowych i morskich oraz przestrzeni powietrznej, zgodnie z porozumieniami międzynarodowymi, w tym Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza, a także Kartą Narodów Zjednoczonych,
- uwzględniając zaangażowanie Rosji w Syrii, w tym wsparcie użycia broni chemicznej przez wojsko syryjskie, dodatkowo destabilizujące kraj i zwiększające liczbę uchodźców szukających schronienia w Turcji i UE,
- uwzględniając stan bezpieczeństwa w Turcji, który uległ pogorszeniu zarówno w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, jak i zewnętrznego, a także przeprowadzone w kraju ataki terrorystyczne,
- uwzględniając fakt, że zgodnie z danymi Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR) Turcja przyjęła największą na świecie populację uchodźców, która liczy prawie 3 miliony zarejestrowanych uchodźców z Syrii, Iraku i Afganistanu,
- uwzględniając sytuację gospodarczo-finansową Turcji, wynikającą po części z ostatniej fali zamachów oraz braku stabilności politycznej, ale również będącą skutkiem głębszych problemów gospodarczych,

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

- uwzględniając sprawozdanie Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR) z lutego 2017 r. pt. „The human rights situation in South-East Turkey” [Przestrzeganie praw człowieka w południowo-wschodniej Turcji],
 - uwzględniając fakt, że Turcja traktuje z niezwykłą gościnnością dużą liczbę uchodźców przebywających w tym kraju,
 - uwzględniając „Oświadczenie o wstępnych ustaleniach i wnioski” międzynarodowej misji obserwacyjnej do spraw referendum z dnia 17 kwietnia 2017 r.,
 - uwzględniając rezolucję 2156 Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy z dnia 25 kwietnia 2017 r. „Funkcjonowanie instytucji demokratycznych w Turcji”, której konsekwencją jest wznowienie procedury monitorowania,
 - uwzględniając art. 52 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Zagranicznych (A8-0234/2017),
- A. uwzględniając fakt, że miliony Turków i osób pochodzenia tureckiego od dziesięcioleci mieszkają w państwach członkowskich i przyczyniają się do ich dobrobytu,

Wprowadzenie

1. podkreśla, że rok 2016 był dla ludności Turcji trudnym rokiem ze względu na trwającą wojnę w Syrii, dużą liczbę uchodźców, konflikt na południowym wschodzie, szereg poważnych ataków terrorystycznych i brutalną próbę zamachu stanu, podczas której zginęło 248 osób; ponownie zdecydowanie potępia próbę zamachu stanu w dniu 15 lipca 2016 r. i wyraża solidarność z narodem tureckim; uznaje prawo rządu Turcji do podjęcia działania mającego na celu postawienie sprawców przed sądem, a także odpowiedzialność rządu w tym zakresie, przy zagwarantowaniu poszanowania zasad praworządności i prawa do rzetelnego procesu sądowego;
2. podkreśla jednak, że działania podjęte w okresie obowiązywania stanu wyjątkowego wywierają rozległy, niewspółmierny i długotrwały negatywny wpływ na bardzo wielu obywateli, a także na ochronę podstawowych wolności w kraju; potępia grupowe zwolnienia z pracy urzędników służby cywilnej i policjantów, masową likwidację mediów, aresztowania dziennikarzy, przedstawicieli środowiska akademickiego, sędziów, obrońców praw człowieka, urzędników pochodzących z wyboru i mianowanych, członków służb bezpieczeństwa i zwykłych obywateli, a także konfiskatę ich mienia, aktywów i zatrzymanie paszportów, zamknięcie wielu szkół i uczelni oraz narzucenie zakazu podróżowania tysiącom obywateli tureckich na podstawie nadzwyczajnych dekretów z mocą ustawy, bez wydawania decyzji w indywidualnych sprawach i bez możliwości wystarczająco szybkiej kontroli sądowej; wyraża obawy z powodu konfiskaty, a w niektórych przypadkach nacjonalizacji, prywatnych przedsiębiorstw i firm; apeluje o natychmiastowe i bezwarunkowe uwolnienie wszystkich więźniów, którzy są przetrzymywani mimo braku dowodów na współudział w popełnieniu przestępstwa; ubolewa w tym kontekście, że poważnie narusza się uprawnienia ustawodawcze parlamentu;
3. podkreśla strategiczne znaczenie dobrych stosunków między UE a Turcją oraz wysoką wartość dodaną współpracy w podejmowaniu wyzwań, jakie stoją przed każdą ze stron; przyznaje, że od czasu otwarcia negocjacji akcesyjnych w 2004 r. zarówno w Turcji, jak i w UE miały miejsce wewnętrzne procesy transformacji; wyraża ubolewanie, że instrumenty akcesyjne nie zostały wykorzystane w możliwie najpełniejszym zakresie, oraz że nastąpiła regresja w dziedzinie praworządności i praw człowieka, które leżą u podstaw kryteriów kopenhaskich, oraz że w miarę upływu czasu poparcie opinii publicznej dla pełnej integracji Turcji w UE zmniejszyło się po obu stronach; podtrzymuje zobowiązanie do współpracy i utrzymania konstruktywnego i otwartego dialogu z rządem Turcji, aby sprostać wspólnym wyzwaniom oraz realizować wspólne priorytety, takie jak stabilność regionu, sytuacja w Syrii, migracja i bezpieczeństwo;
4. odnotowuje wynik referendum, które odbyło się w dniu 16 kwietnia 2017 r. w okresie obowiązywania stanu wyjątkowego i w okolicznościach uniemożliwiających demokratyczną kampanię oraz świadomy wybór, ponieważ obie strony biorące udział w kampanii nie miały wyrównanych szans i ponieważ prawa przeciwników reformy konstytucyjnej były naruszane; jest poważnie zaniepokojony doniesieniami o nieprawidłowościach i zakrojonych na szeroką skalę oszustwach wyborczych zidentyfikowanych w ustaleniach misji obserwacji wyborów zorganizowanej przez Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie / Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka (OBWE/ODIHR), opublikowanych w dniu 17 kwietnia 2017 r., i które to doniesienia budzą poważne wątpliwości co do ważności i legalności wyników; popiera niezależne dochodzenie w sprawie wszystkich zarzutów dotyczących nieprawidłowości wyszczególnionych w oświadczeniu OBWE/ODIHR; odnotowuje decyzję Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy o wznowieniu procedury monitorowania w odniesieniu do Turcji;

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

5. zaznacza, że Turcja jako członek Rady Europy musi wywiązywać się ze swoich zobowiązań; wzywa Turcję do przestrzegania jej zobowiązań jako członka Rady Europy oraz do wdrożenia zmian i reform w dziedzinie konstytucji i wymiaru sprawiedliwości we współpracy z Komisją Wenecką, a także w zgodzie z jej kryteriami;
6. stanowczo potępia wielokrotnie zadeklarowane przez prezydenta Turcji i wielu innych polityków poparcie dla przywrócenia kary śmierci; podkreśla, że jednoznaczne odrzucenie kary śmierci jest zasadniczym warunkiem członkostwa w UE oraz podkreśla, że przywrócenie kary śmierci stanowiłoby naruszenie międzynarodowych zobowiązań Turcji i zakwestionowałoby członkostwo Turcji w Radzie Europy oraz doprowadziło do natychmiastowego zakończenia rozmów akcesyjnych z UE i pomocy przedakcesyjnej; podkreśla, że w przypadku zorganizowania w Turcji referendum w sprawie wprowadzenia kary śmierci państwa członkowskie mają prawo do odmowy udzielenia zgody na zorganizowanie głosowania na ich terytorium;
7. przypomina o swym stanowisku z listopada 2016 r. o zawieszeniu negocjacji akcesyjnych z Turcją;
8. wzywa Komisję i państwa członkowskie – zgodnie z ramami negocjacyjnymi – do natychmiastowego formalnego zawieszenia rozmów akcesyjnych z Turcją, jeżeli pakiet konstytucyjny zostanie wdrożony bez zmian; podkreśla, uwzględniając uwagi Komisji Weneckiej dotyczące reformy konstytucyjnej, że proponowane zmiany w konstytucji charakteryzuje brak poszanowania dla podstawowych zasad rozdziału władz, nie zapewniają one wystarczających mechanizmów kontroli i równowagi i nie są zgodne z kryteriami kopenhaskimi; zwraca się do Komisji, państw członkowskich i Turcji o przeprowadzenie otwartej i uczciwej dyskusji na temat zagadnień będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w odniesieniu do których możliwa jest zintensyfikowana współpraca; podkreśla, że stosunki polityczne między UE i Turcją powinny się opierać na warunkach dotyczących poszanowania demokracji, praworządności i praw podstawowych;

Prawa człowieka i podstawowe wolności

9. zauważa z ubolewaniem, że celem niewspółmiernych działań podjętych po ogłoszeniu stanu wyjątkowego, takich jak areszty, zwolnienia, zatrzymania i konfiskaty mienia, były nie tylko tysiące osób rzekomo będących członkami/zwolennikami ruchu Gülena, ale ogólnie dysydenci, a w szczególności opozycyjne partie polityczne; nadal oczekuje na przekonujące dowody w odniesieniu do sprawców nieudanego zamachu stanu; zdecydowanie potępia uwięzienie 11 posłów należących do Ludowej Partii Demokratycznej (HDP), w tym jej współprzewodniczących Figen Yüksekdağ i Selahattina Demirtasa, oraz jednego posła z Republikańskiej Partii Ludowej (CHP) i 85 kurdyjskich burmistrzów; apeluje do rządu Turcji o niezwłoczne zniesienie stanu wyjątkowego; ostrzega przed nadużywaniem środków antyterrorystycznych do sankcjonowania ograniczania praw człowieka; wzywa Europejski Trybunał Praw Człowieka (ETPC) do natychmiastowego przyjęcia pierwszych precedensowych spraw i zakończenia pierwszych postępowań w najkrótszym możliwym terminie, ponieważ wydaje się, że brak skutecznych krajowych środków odwoławczych;
10. wzywa władze tureckie do przeprowadzenia szczegółowego dochodzenia w sprawie zarzutów poważnego znęcania się nad więźniami, które zgłosiło kilka organizacji broniących praw człowieka, oraz wzywa do pociągnięcia do odpowiedzialności i ukarania winnych łamania praw człowieka; jest głęboko zaniepokojony warunkami, w jakich przebywają zatrzymani; domaga się niezwłocznej publikacji ostatnich sprawozdań Komitetu Rady Europy do spraw Zapobiegania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu i wzywa władze tureckie do umożliwienia krajowym i międzynarodowym obserwatorom monitorowania ośrodków przetrzymywania;
11. wzywa rząd Turcji do zapewnienia wszystkim osobom objętym ograniczeniami właściwych i skutecznych środków zaradczych oraz kontroli sądowej zgodnie z zasadami państwa prawa; podkreśla, że domniemanie niewinności to podstawowa zasada w każdym państwie konstytucyjnym; zauważa, że w związku z trwającym stanem wyjątkowym aresztowanym obywatelom nie przysługuje prawo do pomocy prawnej w ciągu pierwszych pięciu dni zatrzymania, i ubolewa nad poważnymi ograniczeniami nałożonymi na dostęp aresztowanych do adwokata; podkreśla, że od lipca 2016 r. ponad 100 tys. skarg wpłynęło do Trybunału Konstytucyjnego Turcji, który oświadczył, że nie jest właściwy do rozstrzygnięcia w sprawach regulowanych nadzwyczajnymi dekretemi; wzywa Turcję do pilnej zmiany praktyk komisji śledczej ds. stanu wyjątkowego tak, by stała się odporną, niezależną i w pełni upoważnioną komisją zdolną do indywidualnego rozpatrzenia każdej sprawy, skutecznego przepracowania ogromnej liczby wniosków, które otrzyma, oraz zagwarantowania, że kontrola sądowa nie będzie bezpodstawnie opóźniana;

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

12. zdecydowanie potępia poważny regres pod względem wolności słowa i przypadki naruszenia wolności słowa oraz poważne naruszenia wolności mediów, w tym nieproporcjonalne zakazy działania stron internetowych mediów i mediów społecznościowych; z zaniepokojeniem odnotowuje zamknięcie około 170 mediów – w tym prawie wszystkich ośrodków posługujących się językiem kurdyjskim – oraz uwięzienie ponad 150 dziennikarzy; podkreśla, że decyzja Turcji o zablokowaniu dostępu do Wikipedii jest poważnym atakiem na wolność informacji; odnotowuje pogarszającą się pozycję Turcji w ogłaszającym przez Reporterów bez Granic rankingu wolności prasy, w którym zajmuje ona obecnie 155. miejsce na 180 krajów; przypomina, że wolna i pluralistyczna prasa, w tym wolny i otwarty internet, stanowi zasadniczy element każdej demokracji, i apeluje do rządu Turcji o niezwłoczne uwolnienie wszystkich bezprawnie aresztowanych dziennikarzy; wzywa rząd Turcji do umożliwienia byłemu posłowi do Parlamentu Europejskiego i przewodniczącemu wspólnej komisji parlamentarnej Joostowi Lagendijkowi powrotu do rodziny w Turcji;

13. wyraża poważne obawy z powodu stale pogarszającej się sytuacji w południowo-wschodniej Turcji, zwłaszcza na obszarach, na których wprowadzono godzinę policyjną, stosowano przemoc i wymierzano zbiorowe kary, gdzie prawdopodobnie około 2 000 osób zostało zabitych w ramach operacji bezpieczeństwa, a szacowana liczba osób wysiedlonych w okresie od lipca 2015 r. do grudnia 2016 r. wynosi pół miliona; zauważa, że lokalni prokuratorzy konsekwentnie odmawiali wszczynania dochodzeń w sprawach dotyczących zgłoszonych zabójstw, a niezależnym obserwatorom odmówiono wstępu do tej strefy; przypomina o odpowiedzialności rządu tureckiego za ochronę wszystkich obywateli, bez względu na to, z jakiej kultury czy religii się wywodzą; ubolewa nad powszechnie stosowanymi wyłączeniami – w tym w odniesieniu do majątku należącego do gmin, a także majątku kościelnego – stanowiącymi naruszenie praw mniejszości religijnych; jest przekonany, że tylko sprawiedliwe polityczne rozstrzygnięcie kwestii kurdyjskiej może przynieść trwałą stabilność i dobrobyt zarówno w regionie, jak i w całej Turcji, i w związku z tym wzywa obie strony do wznowienia negocjacji; zauważa, że wiele przepisów, w tym ustawa nr 6722 w sprawie prawnej ochrony sił bezpieczeństwa zwalczających terroryzm, przyjęta w 2016 r., przyczyniło się do stworzenia atmosfery „systemowej bezkarności” dla sił bezpieczeństwa;

14. wyraża ubolewanie z powodu decyzji tureckiego parlamentu o niezgodnym z konstytucją uchyleniu immunitetu dużej liczbie posłów, w tym 55 z 59 posłów Ludowej Partii Demokratycznej, co umożliwiło aresztowanie polityków opozycji i poważnie nadszarpięło reputację parlamentu jako instytucji demokratycznej; podkreśla, że Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji powinno być centralną instytucją demokracji tureckiej i jednakowo reprezentować wszystkich obywateli; wyraża ubolewanie w związku z wysokim poziomem wyborczym;

15. wyraża zaniepokojenie faktem, że sędziowie i prokuratorzy są stale poddawani silnemu naciskowi politycznemu, a aż 4 000, tj. blisko jedna czwarta wszystkich sędziów i prokuratorów, zostało zwolnionych ze stanowisk lub aresztowanych, zaś ich majątki skonfiskowano; wzywa Turcję do przywrócenia i wdrożenia wszystkich gwarancji prawnych w celu zapewnienia pełnego poszanowania niezależności sądownictwa, w tym zmiany przepisów dotyczących Najwyższej Rady Sędziów i Prokuratorów (HSYK), aby ograniczyć wpływ władzy wykonawczej na tę Radę; jest szczególnie zaniepokojony faktem, że wydaje się, iż instytucja „sędziów pokoju w sprawach karnych”, ustanowiona przez ówczesny rząd w czerwcu 2014 r., została przekształcona w instrument prześladowań mający na celu zdławienie opozycji, a także kontrolowanie informacji dostępnych ogółowi społeczeństwa;

16. wyraża poważne zaniepokojenie brakiem poszanowania wolności religii, a także dyskryminacją mniejszości religijnych, w tym chrześcijan i alewitów, oraz przemocą na tle religijnym, objawiającą się atakami werbalnymi i fizycznymi, stygmatyzacją i presją społeczną w szkołach, a także problemami związanymi z legalnym ustanawianiem miejsc kultu religijnego; wzywa władze tureckie do promowania pozytywnych i skutecznych reform w dziedzinie wolności myśli, sumienia i wyznania przez umożliwienie wspólnotom wyznaniowym uzyskiwania osobowości prawnej, zezwolenie organizacjom charytatywnym na wybieranie swoich organów zarządczych, eliminowanie wszelkich ograniczeń w kształceniu, mianowaniu i sukcesji kleru, dostosowanie się do odnośnych orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka i zaleceń Komisji Weneckiej oraz likwidację wszelkich form dyskryminacji lub barier na tle religijnym; wzywa Turcję do poszanowania odrębnego charakteru i wagi Patriarchatu Ekumenicznego oraz uznania jego osobowości prawnej; podkreśla potrzebę ponownego otwarcia seminarium na wyspie Chalki oraz usunięcia wszelkich przeszkód w jego prawidłowym funkcjonowaniu; jest zaniepokojony niedawnym zajęciem kościołów w prowincji Diyarbakir; wzywa rząd turecki do zwrócenia tych kościołów ich prawowitym właścicielom; wzywa władze tureckie do zdecydowanego zwalczania wszystkich przejawów antysemityzmu w społeczeństwie;

17. wzywa Turcję do ochrony praw grup szczególnie wrażliwych i osób należących do mniejszości; wyraża ubolewanie, że już po raz trzeci z kolei zakazano osobom LGBTI zorganizowania dorocznego marszu w Ankarze i Stambule oraz że osoby te musiały znosić represje i przemoc policyjną; jest poważnie zaniepokojony przypadkami przemocy ze względu na płeć, dyskryminacji, mowy nienawiści skierowanej przeciwko mniejszościom, przestępstw z nienawiści i pogwałcenia praw

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

człowieka w przypadku osób LGBTI; wzywa Turcję do podjęcia odpowiednich działań zapobiegających mowie nienawiści lub przestępstwom z nienawiści bądź przeciwko mniejszościom, i karzącym takie czyny; wzywa Turcję do zharmonizowania przepisów krajowych z konwencją stambulską Rady Europy ratyfikowaną przez Turcję w 2014 r.; z zadowoleniem przyjmuje krajową strategię i plan działania rządu na rzecz Romów i apeluje do rządu tureckiego o rozpoczęcie wdrażania tej strategii oraz o ustanowienie mechanizmu monitorowania i oceny; zachęca władze do zwalczania głównych przeszkód na drodze do włączenia społecznego Romów; wzywa Turcję do zapewnienia pełnej równości wszystkim obywatelom oraz do rozwiązania problemów, z jakimi zmagają się członkowie mniejszości, w szczególności w odniesieniu do edukacji i praw własności; zwraca uwagę, że zgodnie z kryteriami kopenhaskimi mniejszości powinny mieć także prawo do edukacji w języku ojczystym w szkołach publicznych; przypomina znaczenie wdrożenia rezolucji Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie wysp Imroz i Bozca i wzywa władze tureckie do wspierania repatriacji rodzin należących do mniejszości, które pragną powrócić na wyspę; z zadowoleniem przyjmuje otwarcie szkoły dla mniejszości greckiej na wyspie Imroz, co jest pozytywnym krokiem;

18. wzywa rząd Turcji do poszanowania i pełnego wdrożenia przyjętych zobowiązań prawnych w odniesieniu do ochrony dziedzictwa kulturowego oraz, w szczególności, do przeprowadzenia w dobrej wierze wspólnej inwentaryzacji greckiego, ormiańskiego, asyryjskiego i innego dziedzictwa kulturowego zniszczonego lub zrujnowanego w ubiegłym wieku; apeluje do Turcji o ratyfikowanie Konwencji UNESCO z 2005 r. w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego; wzywa Turcję do współpracy z odpowiednimi organizacjami międzynarodowymi, w szczególności z Radą Europy, w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania nielegalnemu handlowi dziedzictwem kulturowym i jego celowemu niszczeniu;

19. z zadowoleniem przyjmuje działania poszczególnych państw członkowskich, które przyspieszają procedury azylowe dla tureckich obywateli prześladowanych na mocy nadzwyczajnych dekretoów;

Stosunki UE–Turcja

20. wzywa do zacieśnienia stosunków UE–Turcja w kluczowych obszarach o wspólnym znaczeniu, takich jak zwalczanie terroryzmu, migracja, energia, gospodarka i handel, oraz powtarza, że dialog i współpraca na wysokim szczeblu powinny być utrwalane i promowane; jest przekonany, że współpraca między UE a Turcją w tych obszarach stanowi inwestycję w stabilność i dobrobyt zarówno Turcji, jak i UE, pod warunkiem że jest oparta na pełnym poszanowaniu przez wszystkie strony zobowiązań w zakresie praw podstawowych i podstawowych wolności; uważa, że współpraca między członkami społeczeństwa obywatelskiego ma kluczowe znaczenie oraz wzywa do zintensyfikowania tych kontaktów;

21. wzywa Turcję do dalszego zbliżania swojej polityki zagranicznej do polityki zagranicznej UE; wzywa do ściślejszej współpracy i koordynacji wyzwań w polityce zagranicznej między UE a Turcją; jest zdania, że należy w poszczególnych przypadkach zapraszać ministra spraw zagranicznych Turcji do udziału w posiedzeniach Rady do Spraw Zagranicznych; zaleca Radzie, by pilnie wystosowała do rządu Turcji zaproszenie na spotkanie na szczycie w celu omówienia stosunków UE–Turcja;

22. uważa, że zacieśnienie stosunków handlowych może przynieść konkretne korzyści obywatelom Turcji i UE, i z tego względu – zważywszy na aktualne zakłócenia w funkcjonowaniu unii celnej – popiera wniosek Komisji dotyczący rozpoczęcia negocjacji w sprawie poszerzenia unii celnej; przypomina, że UE jest głównym partnerem handlowym Turcji oraz że dwie trzecie bezpośrednich inwestycji zagranicznych (BIZ) w Turcji pochodzi z państw członkowskich UE; podkreśla również znaczenie gospodarcze, jakie Turcja ma dla UE jako rynek wzrostu; uważa uczestnictwo partnerów społecznych w negocjacjach za kluczowe; zwraca się do Komisji, aby w zmodernizowanej unii celnej między Turcją i UE zawarto klauzulę dotyczącą praw człowieka i podstawowych wolności, która uczyni prawa człowieka i podstawowe wolności zasadniczym warunkiem; przypomina, że unia celna może wykorzystać pełnię swego potencjału jedynie wtedy, gdy Turcja w pełni wdroży protokół dodatkowy w odniesieniu do wszystkich państw członkowskich; odnotowuje konkluzję Komisji, że dalszej integracji handlowej z UE sprzyjałoby wyeliminowanie przez Turcję przeszkód w funkcjonowaniu unii celnej;

23. zwraca uwagę, że liberalizacja systemu wizowego ma zasadnicze znaczenie dla obywateli Turcji oraz osób pochodzenia tureckiego mieszkających w UE i przyczyni się do zacieśnienia kontaktów międzyludzkich; zachęca rząd Turcji do pełnego dostosowania się do ostatnich jeszcze niespełnionych kryteriów, określonych w planie działania na rzecz liberalizacji systemu wizowego; podkreśla, że zmiana ustawodawstwa dotyczącego zwalczania terroryzmu to zasadniczy warunek zapewnienia podstawowych praw i wolności oraz że liberalizacja wiz będzie możliwa jedynie po spełnieniu wszystkich kryteriów;

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

24. podkreśla znaczenie walki z korupcją i przypomina o wnioskach wyciągniętych przez Komisję, zgodnie z którymi korupcja nadal występuje w wielu dziedzinach i ciągle stwarza poważny problem; wyraża zaniepokojenie faktem, że osiągnięcia w zakresie dochodzeń, ścigania i skazywania w przypadku korupcji na wysokim szczeblu są nadal niezadowalające;

25. wzywa Komisję, by podczas przeprowadzania w 2017 r. śródkresowego przeglądu środków finansowych w ramach instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA) wzięła pod uwagę najnowsze wydarzenia w Turcji oraz zawiesiła wszystkie finansowe środki przedakcesyjne, jeżeli negocjacje w sprawie akcesji zostaną zawieszono; wzywa Komisję, aby w przypadku takiej sytuacji wykorzystwała te środki finansowe na wspieranie tureckiego społeczeństwa obywatelskiego i uchodźców bezpośrednio w Turcji oraz do inwestowania większych środków w bezpośrednie programy wymiany, takie jak Erasmus+ dla studentów, nauczycieli akademickich i dziennikarzy;

26. w najostrożniejszych słowach potępia wszystkie przeprowadzone w Turcji ataki terrorystyczne i we wspólnej walce przeciwko terroryzmowi zdecydowanie stoi po stronie ludności Turcji; przyjmuje do wiadomości stosunki dwustronne między państwami członkowskimi UE a Turcją w zakresie współpracy w zwalczaniu terroryzmu, w tym „zagranicznych bojowników”; podkreśla, że kluczem do skutecznego zwalczania terroryzmu jest ściślejsza współpraca między Europem a tureckimi organami ścigania; przypomina, że potępił wznowienie przemocy przez Partię Pracujących Kurdystanu (PKK), która od 2002 r. figuruje w unijnym wykazie organizacji terrorystycznych, oraz wzywa tę organizację do złożenia broni oraz korzystania z pokojowych i legalnych środków wyrażania oczekiwań; podkreśla, że pokojowe rozwiązanie problemu kurdyjskiego jest konieczne także dla demokratycznej przyszłości Turcji, a zostanie znalezione tylko przy zaangażowaniu wszystkich zainteresowanych stron i sił demokratycznych; wzywa do wznowienia negocjacji mających na celu znalezienie kompleksowego i trwałego rozwiązania kwestii kurdyjskiej; zachęca państwa członkowskie do egzekwowania przepisów zakazujących stosowania znaków i symboli organizacji figurujących w unijnym wykazie organizacji terrorystycznych;

27. wyraża ubolewanie z powodu decyzji tureckiego rządu, który uniemożliwił deputowanym do Bundestagu złożenie wizyty w kwaterze niemieckich federalnych sił zbrojnych w bazie w Incirlik, co oznacza, że zostaną one teraz przeniesione na terytorium państwa nienależącego do NATO i stanie się poważną przeszkodą dla skutecznej współpracy między sojusznikami NATO w walce z terroryzmem;

28. wyraża uznanie dla zaangażowania rządu Turcji i lokalnych organizacji pozarządowych oraz gościnności okazanej przez ludność, o czym świadczy przyjęcie około 3 mln uchodźców; zwraca uwagę na oświadczenie UE–Turcja w sprawie migracji i wzywa państwa członkowskie do rozpoczęcia pracy nad programem dobrowolnych przesiedleń obejmującym najbardziej narażonych uchodźców w Turcji; apeluje do Komisji o zapewnienie długoterminowych inwestycji na rzecz zarówno uchodźców, jak i społeczności przyjmujących w Turcji oraz o odpowiednie wydatkowanie środków finansowych; zachęca rząd Turcji do przyznania wszystkim uchodźcom z Syrii pozwoleń na pracę i dostępu do opieki zdrowotnej, a także do zapewnienia dzieciom syryjskim dostępu do edukacji; wzywa Ankarę i UE do dalszego skoordynowanego patrolowania Morza Egejskiego, zwiększenia wysiłków w zakresie walki z przemytem migrantów oraz pełnego i skutecznego wykonania postanowień umowy o readmisji UE–Turcja i dwustronnych porozumień w sprawie readmisji z Bułgarią i Grecją;

29. zdecydowanie potępia oświadczenia prezydenta Erdogana, w których wielokrotnie oskarża on niektórych przywódców UE o „praktyki nazistowskie”; podkreśla, że dalsze wygłaszanie takich bezpodstawnych stwierdzeń osłabia wiarygodność Turcji jako partnera politycznego oraz że przenoszenie własnych konfliktów wewnętrznych poważnie zagraża pokojowemu współistnieniu w społeczeństwie w tych państwach członkowskich UE, w których żyją duże wspólnoty tureckie; podkreśla, że turecki rząd musi powstrzymać się przed ciągłymi działaniami mającymi na celu mobilizowanie tureckiej diaspory w państwach członkowskich dla własnej korzyści; z zaniepokojeniem odnotowuje doniesienia o presji rzekomo wywieranej na członków tureckiej diaspory mieszkających w państwach członkowskich i potępia inwigilację przez władze tureckie obywateli zamieszkałych za granicą i posiadających podwójne obywatelstwo; wyraża zaniepokojenie z powodu unieważnienia dużej liczby paszportów, które sprawiło, że ich dotychczasowi właściciele stali się bezpaństwowcami, co stanowi naruszenie Konwencji z 1954 r. w sprawie statusu bezpaństwowców oraz Konwencji ONZ z 1961 r. o ograniczaniu bezpaństwowości, a także z powodu zgłaszanych przypadków odmowy obsługi przez tureckie konsulaty pewnej liczby własnych obywateli;

30. przypomina o znaczeniu dobrosąsiedzkich stosunków; w związku z tym wzywa Turcję, aby dołożyła większych starań w celu rozwiązania nierozstrzygniętych kwestii dwustronnych, w tym dotyczących nieuregulowanych zobowiązań prawnych i sporów z bezpośrednimi sąsiadami o granice lądowe i morskie oraz przestrzeń powietrzną, zgodnie z postanowieniami karty ONZ i z prawem międzynarodowym; wzywa rząd turecki do podpisania i ratyfikacji Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS); nalega, aby rząd turecki zaprzestał regularnego naruszania greckiej przestrzeni powietrznej i wód terytorialnych oraz w pełni przestrzegał integralności terytorialnej i suwerenności wszystkich swoich sąsiadów; wyraża ubolewanie, że deklaracja *casus belli* wydana przez Wielkie Zgromadzenie Narodowe Turcji przeciwko Grecji nie została jeszcze wycofana;

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

31. wzywa Turcję i Armenię do podjęcia działań w celu normalizacji wzajemnych stosunków; podkreśla, że otwarcie granicy turecko-armeńskiej może się przyczynić do poprawy stosunków, ze szczególnym uwzględnieniem współpracy transgranicznej i integracji gospodarczej;

32. wzywa rząd turecki, by powstrzymał swe plany budowy elektrowni jądrowej w Akkuyu; zauważa, że elektrownia ma powstać w regionie, w którym mogą występować silne trzęsienia ziemi, co stwarza poważne zagrożenie nie tylko dla Turcji, ale także dla całego regionu śródziemnomorskiego; w związku z tym zwraca się do rządu tureckiego, by dołączył do sygnatariuszy konwencji z Espoo, która zobowiązuje strony do wzajemnego powiadamiania i do wzajemnych konsultacji w odniesieniu do planowanych dużych projektów, które mogą mieć znaczący negatywny transgraniczny wpływ na środowisko; zwraca się zatem do rządu tureckiego, by rządy państw sąsiadujących z Turcją, takich jak Grecja i Cypr, zostały włączone we wszelkie dalsze działania związane z projektem Akkuyu lub by się z nimi przynajmniej konsultowano;

33. podkreśla, że rozwiązanie problemu cypryjskiego miałoby pozytywny wpływ na cały region, na czym przede wszystkim i w największej mierze skorzystałoby zarówno Grecy, jak i Turcy Cypryjczycy; z zadowoleniem przyjmuje wspólną deklarację z dnia 11 lutego 2014 r. jako podstawę rozwiązania i wyraża uznanie dla przywódców społeczności greckich Cypryjczyków i tureckich Cypryjczyków za osiągnięcie znaczących postępów w rozmowach dotyczących zjednoczenia wyspy; z zadowoleniem przyjmuje porozumienie między dwoma przywódcami w sprawie szeregu środków budowy zaufania i nalega na wdrożenie wszystkich uzgodnionych środków; z zadowoleniem przyjmuje bezprecedensową jak dotychczas wymianę preferowanych map i pierwszą konferencję w sprawie Cypru, która odbyła się w Genewie z udziałem państw-gwarantów oraz UE, i popiera jej kontynuowanie w celu opracowania możliwego do wzajemnego zaakceptowania porozumienia w kwestiach związanych z bezpieczeństwem i gwarancjami; popiera sprawiedliwe, kompleksowe i wykonalne rozwiązanie przewidujące federację złożoną z dwóch społeczności i dwóch stref, opartą na jednej osobowości prawnej, jednej suwerenności i jednym obywatelstwie, uznającą równość polityczną obydwu społeczności, zgodnie z odpowiednimi rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ, prawem międzynarodowym, dorobkiem UE i z poszanowaniem zasad, na których opiera się Unia; z zadowoleniem przyjmuje wzmożone zaangażowanie stron na rzecz rozwiązania kwestii cypryjskiej; oczekuje, że Turcja wykaże aktywne poparcie dla szybkiego i pomyślnego zakończenia negocjacji, i przypomina, że jej zaangażowanie i wkład w zawarcie tego kompleksowego porozumienia są niezwykle istotne; wzywa wszystkie zaangażowane strony do aktywnego wspierania procesu negocjacji, przyczynienia się do jego pozytywnego wyniku oraz wykorzystania aktualnej szansy; wzywa Komisję do wykorzystania wszystkich zasobów na pełne wsparcie pomyślnego zakończenia procesu zjednoczenia;

34. apeluje do Turcji, by rozpoczęła wycofywanie swoich sił z Cypru i przekazała ONZ kontrolę nad zamkniętym dystryktem Famagusty, zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 550 (1984), a także by powstrzymała się od działań zmieniających równowagę demograficzną na wyspie, prowadzonych za pośrednictwem polityki nielegalnego osiedlania; odnotowuje konieczność uprzedniego, gruntownego przygotowania wdrożenia dorobku prawnego UE w przyszłym państwie związkowym Turków cypryjskich po wejściu w życie porozumienia; potwierdza w tym względzie prowadzenie prac doraźnego komitetu służącego obydwu społecznościom w sprawie przygotowań związanych z przystąpieniem do UE; zobowiązuje się do zintensyfikowania wysiłków na rzecz wsparcia tureckich Cypryjczyków w przygotowaniu do pełnej integracji z UE i wzywa Komisję do podobnego działania; wyraża uznanie dla znaczących prac Komisji ds. Osób Zaginionych, która zajmuje się sprawami zaginionych tureckich Cypryjczyków i greckich Cypryjczyków, oraz wyraża uznanie dla faktu, że uzyskano lepszy dostęp do wszystkich odpowiednich miejsc, w tym obszarów wojskowych; wzywa Turcję do wspierania Komisji ds. Osób Zaginionych dzięki przekazywaniu informacji z archiwów wojskowych; apeluje o specjalne uznanie dla pracy Komisji ds. Osób Zaginionych i z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym powołanie stałego sprawozdawcy Parlamentu Europejskiego ds. osób zaginionych;

35. przypomina prawo Republiki Cypryjskiej do zawierania umów dwustronnych dotyczących jej wyłącznej strefy ekonomicznej; ponawia apel do Turcji o poszanowanie suwerennych praw wszystkich państw członkowskich, w tym praw dotyczących poszukiwania i eksploatacji zasobów naturalnych, zgodnie z dorobkiem prawnym UE i z prawem międzynarodowym; wzywa Turcję, aby zobowiązała się do pokojowego rozstrzygnięcia sporów oraz powstrzymała się od wszelkich gróźb lub działań, które mogłyby mieć negatywny wpływ na dobrosąsiedzkie stosunki;

36. wyraża zdecydowane przekonanie, że jedynie wiarygodne rozwiązanie polityczne zapewni stabilność Syrii i umożliwi zdecydowane pokonanie ISIS/Daisz i innych grup uznanych przez ONZ za terrorystyczne w Syrii; potwierdza pierwszeństwo procesu genewskiego prowadzonego przez ONZ; dostrzega wysiłki podejmowane podczas posiedzeń w Astanie w celu wstrzymania wrogich działań oraz ustanowienia mechanizmu trójstronnego na potrzeby monitorowania rozejmu i pełnego stosowania się do jego zasad; wzywa wszystkich gwarantów, w tym Turcję, do wywiązania się z zobowiązań do zapewnienia pełnego wdrożenia rozejmu oraz dokonania postępów w gwarantowaniu pełnego,

Czwartek, 6 lipca 2017 r.

nieograniczonego dostępu do pomocy humanitarnej w całym kraju, znoszeniu blokad i zwalnianiu wszystkich arbitralnie zatrzymanych osób, w szczególności kobiet i dzieci, zgodnie z rezolucją Rady Bezpieczeństwa ONZ 2268; wzywa Turcję do poszanowania integralności terytorialnej i suwerenności wszystkich jej sąsiadów;

37. apeluje o przetłumaczenie niniejszej rezolucji na język turecki;

o

o o

38. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wiceprzewodniczącej Komisji / wysokiej przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz państwom członkowskim.
